

Datum 2026-02-27

Informationsklass Öppen

Diariennr (åberopas) A763.054/2025

Saknr 000

Polismyndigheten

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Er referens Ju2025/02614

Skärpningar i lagen om särskild kontroll av vissa utlännningar och utlänningslagen, SOU 2025:114

Sammanfattning

Polismyndigheten tillstyrker förslaget om att det ska införas en ny ärendekategori i utlänningslagen, polisiära utlänningsärenden. Myndigheten är också positiv till möjligheten att använda hemliga tvångsmedel under de förutsättningar som föreslås.

Polismyndigheten bedömer att frågan om myndighetens tillgång till information hos Migrationsverket är avgörande för att förslagen i betänkandet ska få önskad effekt.

Polismyndigheten avstyrker det förslag som avser elektronisk övervakning.

Myndigheten lämnar följande synpunkter.

Polismyndighetens synpunkter

Avsnitt 12.9 En särskild ärendekategori ska införas i utlänningslagen för aktuella utlännningar och avsnitt 12.11.1 Skyndsamhetskrav

Polismyndigheten tillstyrker förslaget om att det ska införas en ny ärendekategori, polisiära utlänningsärenden, i utlänningslagen (2005:716) och att myndigheten därmed ges möjlighet att förorda en viss utgång i ett utlänningsärende. Sådana ärenden bör hanteras skyndsamt, så som utredningen föreslår.

Myndigheten delar vidare utredningens bedömning att personer som deltar i eller som har samröre med kriminella nätverk inte enbart på den grunden kan sägas utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet. Myndigheten vill dock understryka att det, utöver det exempel som ges på s. 580, finns flera fall där

gränsen mellan ärenden som är av intresse för Polismyndigheten respektive för Säkerhetspolisen är svår att avgöra. Även om det inte är vanligt förekommande bör det därför förtydligas att Polismyndigheten kan komma att hantera ärenden som berör nationell säkerhet inom ramen för polisiära utlänningsärenden.

Vidare konstaterar Polismyndigheten att det måste framgå vilken ordning som är avsedd i fall där ett ärende bedöms vara både ett säkerhetsärende enligt 1 kap. 7 § utlänningslagen och ett polisiärt utlänningsärende. Det kan uppstå situationer då det inte är känt för myndigheterna att parallella processer pågår, även om Migrationsverket kan uppmärksamma detta. Huruvida ett ärende bedöms vara ett säkerhetsärende eller ett polisiärt utlänningsärende får påverkan på den fortsatta hanteringen av ärendet hos Migrationsverket och senare även i domstol. Även frågan om verkställande myndighet måste tydliggöras.

Avsnitt 12.16.3 Ett kapitel om tvångsmedel i polisiära utlänningsärenden tas in utlänningslagen

Polismyndigheten bedömer att förslaget avseende myndighetens möjligheter att använda hemliga tvångsmedel i polisiära utlänningsärenden kommer att medföra positiva effekter för myndighetens brottsbekämpande och brottsförebyggande förmåga. Myndigheten anser vidare att de positiva effekterna överväger de skäl som utredningen bedömer talar mot att myndigheten ska ges möjlighet att använda hemliga tvångsmedel i sådana ärenden och anser därför att en sådan möjlighet ska införas.

Polismyndigheten noterar dock att regleringen av hemliga tvångsmedel i stor utsträckning har utformats med lagen om särskild kontroll av vissa utlännningar (2022:700), LSU, som förebild. Det innebär att det finns vissa skillnader rörande bl.a. förstöring och bevarande av material samt hantering av överskottsinformation, jämfört med regleringen i rättegångsbalken och de preventiva tvångsmedlen. Skillnaderna framstår inte som motiverade, men medför stora operativa problem för verksamheten som måste hantera inhämtad information på olika sätt. Det finns därför ett starkt önskemål från myndigheten att regeringen i det fortsatta lagstiftningsarbetet överväger att använda rättegångsbalken som förebild i dessa avseenden.

Avsnitt 12.11.3 Informationsutbyte mellan Polismyndigheten och Migrationsverket

Utredningen gör bedömningen att de lagändringar som föreslagits i andra sammanhang kommer att tillgodose myndigheternas behov av informationsutbyte. Detta gäller bland annat förslaget om uppgiftsskyldighet i betänkandet Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd (SOU 2025:33), Vandelsutredningen. I detta sammanhang vill Polismyndigheten

betona vikten av att frågan om informationsutbyte omhändertas på annat sätt, för det fall förslagen i Vandelsutredningen inte genomförs.

Som framgår av det nu aktuella betänkandet saknar Polismyndigheten i dagsläget rätt att direktinhämta uppgifter hos Migrationsverket inom ramen för sitt brottsbekämpande uppdrag. För att förslaget med polisiära utlänningsärenden ska få verklig effekt är det avgörande att Polismyndigheten får tillgång till relevant och korrekt information avseende denna ärendekategori. Myndigheten delar utredningens slutsats att frågan kräver noggranna överväganden och ytterligare utredning. Detta bör ses över så snart som möjligt.

Avsnitt 7.8.14 Polismyndigheten ska ansvara för den elektroniska övervakningen

Polismyndigheten avstyrker förslaget att myndigheten ska ansvara för den elektroniska övervakningen enligt LSU. Som argument för att Polismyndigheten ska ansvara framförs bland annat att myndigheten redan i dag utför liknande uppgifter och att om förslagen i betänkandet Ett nytt regelverk för uppsikt och förvar (SOU 2025:16) genomförs, så kommer myndigheten även att ansvara för elektronisk övervakning vid förstärkt uppsikt.

Förslaget att Polismyndigheten ska ansvara för den elektroniska övervakningen enligt LSU är ett avsteg från vad som i övrigt gäller enligt den lagen, där Säkerhetspolisen är ansvarig för övervakning och kontroll av de utlänningar som lagen tillämpas på. Polismyndigheten har dessutom i sitt remissvar avseende SOU 2025:16 avstyrkt att myndigheten ska ansvara för att beslut om förstärkt uppsikt verkställs, bland annat eftersom en sådan lösning kommer få negativa effekter på myndighetens brottsbekämpande förmåga. Polismyndigheten delar vidare utredningens slutsats på s. 713, att förslagen i SOU 2025:16 inte är tillräckligt analyserade. Att dessa förslag ska ligga till grund för ansvaret för elektronisk övervakning enligt LSU framstår därför som olämpligt.

Konsekvenser för Polismyndigheten

Om förslagen i betänkandet genomförs kommer Polismyndigheten få ett flertal nya arbetsuppgifter. I den del som avser polisiära utlänningsärenden bedömer utredningen att det inte är möjligt att göra någon uppskattning av de ökade kostnaderna, men att det under alla förhållanden är svårt att stanna vid slutsatsen att kostnaderna ryms inom befintligt anslag. Polismyndigheten delar den bedömningen. I de fall förslagen genomförs behöver myndigheten återkomma angående hur kostnadsökningarna påverkar behovet av ökade anslag.

Även förslagen om tvångsmedel och elektronisk övervakning bedöms medföra ökade kostnader för myndigheten. Inte heller dessa går att beräkna i dagsläget. Myndigheten utgår dock från att kostnaderna inte ryms inom befintligt anslag, i vart fall i den delen som avser den elektroniska övervakningen.

Yttrandet har beslutats av rikspolischefen Petra Lundh efter föredragning av juristen Catrin Gripenstam. Vid den slutliga handläggningen har biträdande rättschefen Sofie Lindblom och juristen Elin Schmid deltagit.

POLISMYNDIGHETEN

Martin Valfridsson på uppdrag av Petra Lundh

Catrin Gripenstam

Kopia till

Justitiedepartementet (INS)
Arbetstagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli